

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Dnr Fi2021/02222

Yttrande

Stockholm 2021-08-20

Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2021:42)

Sammanfattning

Svensk Försäkring tillstyrker lagförslagen. Ett utökat informationsutbyte kan bidra till att effektivisera arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Tillgång till vägledande information från Finansinspektionen och dialog med myndigheten underlättar också verksamhetsutövarnas arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Vi instämmer i utredningens bedömning i dessa delar.

Övergripande synpunkter

Svensk Försäkring ställer sig positivt till förslagen om att underlätta informationsutbyte mellan myndigheter och mellan myndigheter och verksamhetsutövare. Som utredningen konstaterar kan ett ökat informationsutbyte bidra till att effektivisera arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Vid ett sådant utbyte måste hänsyn också tas till de risker för den personliga integriteten som utbytet kan medföra och till att verksamhetsutövare och myndigheter har skilda roller och olika ansvar i kampen mot penningtvätt och terrorismfinansiering. Utredningens förslag förefaller väl avvägda också ur dessa perspektiv.

Förslaget om särskilt beslutad samverkan för utökat informationsutbyte

Svensk Försäkring delar utredningens uppfattning att samtliga verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättsregelverket ska kunna delta i en särskild beslutad samverkan. Tillämpningsområdet bör alltså inte avgränsas till kreditinstitut. Som utredningen konstaterar kan risken för upptäckt annars bli mindre genom att andra typer av verksamhetsutövare används av den som vill kringgå regelverket.

Vi tycker också att det är bra att förslaget tar hänsyn till att tystnadsplikten har olika grund på olika verksamhetsområden. På försäkringsområdet förekommer t.ex. – som utredningen uppmärksammar – att uppgifter om den enskilde skyddas av en frivilligt påtagen tystnadsplikt eller bestämmelser i avtal.

Vid särskilt beslutad samverkan är det möjligt att dela information som kan föranleda en skyldighet för en mottagande verksamhetsutövare att vidta åtgärder enligt lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) som t.ex. att avsluta en affärsförbindelse. Utredningen föreslår samtidigt att mottagaren ska vara bunden av tystnadsplikt när uppgiften lämnas från en annan verksamhetsutövare (förslaget till ny 4 a kap. 4 §). Tystnadsplikten innebär att uppgiften i fråga inte obehörigen får röjas. Om uppgiften kommer från en myndighet kan den mottagande verksamhetsutövaren också ha tystnadsplikt på grund av att myndigheten har uppställt ett förbehåll beträffande användningen (se förslaget till ny 10 kap. 13 a § offentlighets- och sekretesslagen).

Hur en verksamhetsutövare ska förhålla sig till sina skyldigheter enligt penningtvättslagen i dessa situationer är en fråga som bör belysas närmare i den fortsatta beredningen. Är det t.ex. möjligt att utan att överträda tystnadsplikten agera på mottagen information genom att avsluta en affärsförbindelse? Vi noterar att beträffande tystnadsplikten i 4 kap. 9 § penningtvättslagen har det ansetts finnas behov av ett särskilt undantag (andra stycket 5) i liknande fall. Undantaget gör klart att det inte är obehörigt röjande att i vissa fall vidta åtgärder som indirekt kan röja att t.ex. misstankerapportering gjorts.

Förslaget om ytterligare informationsutbyte mellan verksamhetsutövare

Vi är positiva till förslaget om att undantaget från tystnadsplikten i 4 kap. 9 § andra stycket 4 penningtvättslagen ska utvidgas till att omfatta även uppgifter som rör olika kunder och verksamhetsutövare som tillhör olika verksamhets- eller yrkeskategorier. Vi bedömer att detta ger utökade möjlighet för försäkringsföretag att utbyta information i förhållande till försäkringsförmedlare. Med hänsyn till de begränsningar som kvarstår kan det finnas skäl att en tid efter ikraftträdandet utvärdera om utvidgningen ger tillräckliga möjligheter till informationsutbyte.

Vägledande information m.m.

Vi instämmer i utredningens bedömning att Finansinspektionen bör arbeta för att verksamhetsutövarna lättare ska få tillgång till olika typer av vägledande information. Det finns ett stort behov av sådan information. Penningtvättsregelverket är omfattande och lämnar utrymme för tolkningar. Mot den bakgrunden har Svensk Försäkring tillsammans med andra branschorganisationer inom den finansiella sektorn bildat Svenska institutet mot penningtvätt (Simpt). Simpt arbetar med att ta fram vägledning för hur försäkringsföretag och andra företag inom den finansiella sektorn i praktiken ska tolka och tillämpa dessa regler. Det är dock viktigt att även Finansinspektionen – så långt möjligt – bidrar med vägledning. Det kan t.ex. ske genom samarbetet med Simpt. Vi noterar att utredningen bedömer att det finns utrymme för Finansinspektionen att tydligare kommunicera vilka överväganden myndigheten gör vad gäller hur regelverket ska tolkas.

När det gäller dialogen med verksamhetsutövarna har Finansinspektionen sedan en tid tillbaka hållit möten med Svensk Försäkring och övriga branschorganisationer bakom Simpt där det bl.a. getts möjlighet att i förväg ge in frågor. Vi sätter stort värde på denna plattform. Det är vår förhoppning att dialogen ska utvecklas ytter-

ligare. Ur vårt perspektiv är det betydelsefullt att dialogen är återkommande, dvs. äger rum så pass ofta att den ger möjlighet till fortlöpande kontakt, och att det finns möjlighet att få konkreta svar på våra frågor från myndigheten.

Vi instämmer också i utredningens bedömning att Finansinspektionen bör lämna återkoppling på den periodiska rapporteringen. Vi noterar att inspektionen nyligen tagit fram en rapport om erfarenheterna från den rapportering som har skett för verksamhetståren 2017-2020. Det är ett steg i rätt riktning. Återkopplingen bör dock vara regelbunden och återkommande.

Svensk Försäkring

Johan Lundström

Rickard Sobocki